

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Aciores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Aciores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, 1712

§. IV. Reliquorum solutio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84796)

semper opinioni certò probabili adhaerit, quod gravibus tentationibus, ut debuit, resistit? Vtique paucissimi isti sunt; ergo confundit duo inter se valde diversa; unum, quod qui sequitur opinionem certò probabilem, semper certus sit de non peccato in eam sequendo; alterum, quod quis semper certus sit in omni suo opere de non peccato.

§. IV.

Reliquorum solutio.

SUMMARIUM.

Confundit duo proximè relata, n. 73.
Quilibet de statu gratiae formidare potest, adeoque de digna sumptione Eucharistiae. Cur? n. 74.

Certitudo de statu gratiae non est dispositio ad Eucharistiam requisita; sed sola certitudo de non peccato moralis, n. 75.

Alia in hanc rem; & quid fructuosa, & infructuosa susceptio, n. 76.

Potest aliquis non dignè, & non fructuosè sumere, & tamen non peccare, n. 77.

Nulla inter nostrum iudicium reflexum, & directum repugnantia, ob diversa objecta, n. 78.

Potest iudicium directum de objecto esse incertum, & tamen iudicium reflexum de formali honestate esse certum. Exempla iudicis, Filij, Idiota, ib.

Certitudo de statu gratiae, quia non est in nostra manu, ad eam non tenemur; tenemur ad certitudinem de non peccato formali, quia ea est in nostra manu, n. 79. 80.

Eius argumentum est evidenter contra illud, n. 81. 82. 83.

N. 73. **A**d 7. dico hoc etiam argumentum confundere hæc duo; an sequens scienter opinionem certò probabilem practicè possit esse certus de non peccato; & affirmamus; & an omnis operans sit certus de non peccato in omni suo opere; quod, regulariter loquendo, de quolibet homine dici non potest. Rursus peccat etiam, quia aliud est, quod omnis non peccans, ut non peccet, debeat esse certus de suo non peccato, quod verum est; aliud, quod, ut peccet, debeat esse certus de suo peccato, quod falsum est; per hoc enim precisè, quod quis careat certitudine non peccati, eo ipso peccat, si cætera adsint. Demum dico, quod omnis peccans ex ignorantia, si ignorantia sit vincibilis in causa, satis sit, ut in causa experiat actuali remorsum; si in se, ut cum in se experiat.

N. 74. Ad 8. fateor quemlibet de gratiae statu formidare posse, quia nemo habere potest,

vel certitudinem fidei, vel certitudinem naturalem de suo statu gratiae, ob dicta; & distinguo consequens: ergo quilibet formidare potest, an sit rectè dispositus ad Eucharistiam, si per rectam dispositionem intelligatur status gratiae, concedo consequentiam; si intelligatur precisè non peccatum in accedendo ad illam, nego consequentiam. Ut quis sit rectè dispositus ad Eucharistiam, necesse non est, ut sit certus de statu gratiae, satis ut certus sit de non peccato mortali, seu se non esse in mortali. At loquendo de Sacramento Pœnitentiae, tantum abest, ut necessaria sit certitudo de statu gratiae, quin potest esse certus de peccato mortali, & tamen ad illud sine novo peccato accedere; satis igitur est, ut prudenter iudicet se nihil eorum omisisse, quæ ad illud Sacramentum ritè suscipiendum necessaria sunt.

Ad subseptimum, distinguo: Qui non est N. certus de sufficienti dispositione, si per dispositionem intelligat certitudinem status gratiae, non est certus se non peccare in actuali Sacramentorum susceptione, nego suppositum subseptimi; supponitur enim, quod certitudo status gratiae sit dispositio prærequisita, quod falsum est; nam recta dispositio est certitudo, quod non existam in culpa mortali; & dummodo invincibiliter putem me non esse in mortali, sum rectè dispositus, si cætera adsint ad Sacramenta vivorum ritè suscipienda. Dico, si cætera adsint; ea enim Sacramenta præter non existentiam in culpa mortali prærequirunt alias dispositiones; ex. gr. Eucharistia aliquam ex præcepto præviam devotionem, & reverentiam, & Sacramenti intelligentiam. Si autem per rectam dispositionem veniat certitudo de non mortali, dico eam requiri, ut rectè accedam ad Sacramenta vivorum. Nota autem, quod tò rectè sumi potest tum positivè, tum negativè; positivè sumitur, quando idem est, ac ut fructuosè accedam, & fructum Sacramenti percipiam, qui est gratia; negativè sumitur, quando idem est ac non fructuosè, seu sine novâ culpa mortali sacrilegii.

Porro, quod dico, requiri certitudinem N. de non existentia culpe mortalis, ut rectè fructuosè, & dignè accedam, tò rectè dignè, fructuosè, intelligo negativè; non verò positivè, id est, ut accedam abique eo quod per accessum committam novum mortale; non autem ut per accessum acquiram novum fructum gratiae. Quare infructuosa dispositio ad Sacramenti effectum non infert peccatum in suscipiendo; si quis enim invincibiliter putet se non esse in mortali, sit tamen,

men, iste instructuosè positivè accedit, non enim habet statum gratiæ; adeoque nec acquirere fructum, seu gratiam, quæ datur per Sacramenta vivorum, nec tamen peccat mortaliter. Ex quo patet, quod licet homo certus non sit de debita dispositione ad suscipiendum fructuosè Sacramentum; (ea enim debita dispositio est status gratiæ præviuus, & alia requisita juxta peculiarem cujuslibet Sacramenti vivorum exigentiam; in Sacramentis autem mortuorum non est status gratiæ, sed sunt actus prærequisiti à quolibet Sacramento mortuorum) licet, inquam, homo certus non sit de debita dispositione ad suscipiendum fructuosè Sacramentum; potest tamen certus esse de non peccaminosa Sacramenti susceptione. Ratio est; quia tota ratio peccati, vel non peccati, non dependet à digna, vel non digna, seu à fructuosa, vel instructuosa Sacramenti susceptione, ut putat P. Eliz. sed immerito. Hoc patet exemplo invincibiliter putantis se esse in gratiâ, cum tamen esset in mortali; iste non sumeret dignè, seu fructuosè Eucharistiâ, nec tamen peccaret mortaliter eam sumendo: ergo digna, seu fructuosa positiva Eucharistiæ sumptio non pendet unice à non peccato mortali; etsi digna negativè Eucharistiæ sumptio pendeat à non peccato mortali, si cetera requisita adsint.

P. Eliz.

N.

77.
P. Eliz.

Ad id, quod addit, non dari duplicem legem, unam de digna susceptione, aliam de non peccato; adeoque cum non detur certitudo de digna sumptione, nulla quoque dabitur de non peccato in actuali sumptione. Dico mea parum referre, ut unam, aut plures leges admittas; hoc certum, posse aliquem non dignè sumere, & tamen non peccare novo mortali non dignè sumendo; ut patet tum in ignorante invincibiliter hanc, vel illam dispositionem actualem necessariò prærequiri ad Sacramenti sumptionem; tum in putante invincibiliter se esse in gratiâ, & alia requisita habere. Ecce iste non peccat novo mortali sumendo Sacramentum, nec tamen dignè sumit; ergo idem non est digna sumptio Sacramenti, ac certitudo de non peccato in ejus sumptione.

N.

78.
P. Eliz.

Ad 9. dico sine jure objici Probabilistis repugnantiam, nam implicat repugnantia, quoties sunt diversa objecta; nam repugnantia est de eodem secundum idem, sed diversa sunt objecta. *Pistura non licet: Pistura ut aserta per judicium probabile de ejus honestate est certo licita:* ergo nulla est repugnantia inter judicium directum, quod habet pro objecto non licentiam picturæ, & judicium reflexum, quod habet pro objecto licentiam

picturæ ut substantem judicio certo probabili de ejus licentiâ. Si autem nulla est repugnantia inter ea duo judicia, directum probabile, *Pistura non licet*; reflexum certum, *Pistura ut aserta per judicium probabile honesta licet*; multo minus dabitur repugnantia inter hæc duo judicia ambo affirmativa, directum probabile, *Pistura licet*; reflexum certum, *Pistura ut substantem judicio certo probabili de ejus licentiâ licet*. Sane nemo cordatus negare potest, posse judicium directum esse incertum, & judicium reflexum supra illud esse certum. Ita Judex per judicium directum incedens juxta allegata, & probata, & nixum auctoritati humanæ non est certus de crimine Petri, immò scientiâ privata potest esse certus de non crimine Petri; & tamen est certus se honestè operari professendo sententiam contra Petrum probatum reum; idem dico de puero, qui non est certus hunc hominem esse suum patrem, & tamen est certus de honestate obedientie illi præstitæ; idem de idiotâ, qui non est certus, quod Parochus verum dicat circa mysterium propositum, & tamen est certus se honestè imperare actum fidei circa illud. Ecce igitur nullam inter actus directos, & reflexos repugnantiam; nam non tantum habent diversa objecta formalia, seu motiva, sed & diversa materialia; objectum enim materiale actus reflexi; non tantum est id, quod est objectum actus directi, sed etiam ipse actus directus; est enim objectum ut substantem judicio directo; objectum autem actus directi non est ipse actus directus: ergo objecta materialia actus directi, & reflexi sunt diversa: ergo nulla inter hos actus repugnantia.

Ad 10. dico, quod textus D. Thom. unicè neget certitudinem esse necessariam in omni judicio directo, quia sæpe repugnat; non autem negat, quod inesse debeat actui reflexo, ut patet exemplis mox adductis, quæ S. Thom. ignorare non potuit. Adde S. Thomam stare pro nostrâ sententiâ, quam dabimus. Ad rationem dico, quod certitudo de statu gratiæ, quia haberi non potest, ideo eam habere non tenemur; quia vero certitudo de honestate operationis haberi potest, ideo hanc habere tenemur; tenemur enim certi esse, quod sequendo minus tutam minus probabilem non peccemus; aliâs teneremur ad tutiorem, & probabiliorem, quas sequendo certi sumus non peccare formaliter; etsi non certi simus, loquendo de probabiliore, non peccare materialiter. Cum autem sæpe judicium certum de probabilitate opinionis repugnet, & sæpe tutior non

non sit probabilis, hinc possumus sequi minus tutam minus probabilem; quia verò hanc sequendo, aiunt Probabilitæ Reflexivæ, certi non sumus de non peccato formali, exponi autem ejus periculo sit peccatum, ideo appellant ad iudicium reflexum certum de non peccato formali, ponendo tale opus ut subitans iudicio certo probabili de honestate: ergo licet nullus sit vituperabilis ex eo quia non est certus se esse in gratiâ, nemo enim vituperabilis est, si careat eo, quod habere non potest; est tamen, qui potest esse certus de non peccato, & de honestate, non vult eam certitudinem habere.

N. 80. P. Eliz. Quod ait, quod operari sequatur ad esse, dico similia axiomata egere fultâ explicatione, de quâ latè Philoſophi, & Theologi. Quod scio est, esse contra P. Eliz. ut enim nemo certò scit, an sit in gratiâ, ita nemo certò scit, an operatio sua sit ex gratiâ: econtra sicut omnis scit certitudine naturali se esse, ita eadem certitudine scire debet, qualis sit sua operatio; quia verò directè scire hoc ipsum, est sæpe impossibile, ideo natura providit nobis principia certa reflexa, ex quibus iudicium certum reflexum de qualitate nostrarum operationum deducere possumus. Ad aliam rationem patet ex mox dictis.

N. 81. Ad 11. dico evidens dari contra ejus doctrinam argumentum; nam ejus doctrina est, non posse per principia reflexa certificari de non peccato, dum sequimur iudicium tantum probabile de non peccato: argumentum ejus est, quod opinio probabilis raro fallat, & inde infer licitum sequi opinionem probabilem; ergo ut probet licere sequi probabile, reflexo utitur argumento. Vel igitur hoc argumentum reflexum est certum saltem sibi, vel non? Si est certum; ergo per principium, & argumentum reflexum, qui sequitur opinionem probabilem de non peccato, potest esse certus de non peccato, adeoque tota ejus doctrina evertitur. Si non est certum; & sic sicut dicimus non satis esse iudicium directum probabile de non peccato, quia exponimur probabiliter periculo peccati; ita dicam, quod non satis erit illud argumentum reflexum incertum ob eandem rationem.

N. 82. Quare licet verum sit, opinionem certò probabilem raro fallere, nam inter certò probabiles longè plures sunt veræ, quàm falsæ, etenim pleræque ex falsis non sunt certò probabiles; attamen probabilitas non est satis, sed tenemur ad certitudinem de non peccato habendam. Similiter etsi verum sit, quod operans ex probabili non di-

cat, *Volo facere hoc, etsi forte sit contra Dei legem*; sed dicat, *Volo facere hoc, etsi forte esse possit contra Dei legem*; attamen illi duo actus sunt æquivalenter idem in ordine ad exponendum hominem periculo peccati; & non minus habet voluntatem non bonam, qui habet primum, quàm qui secundum actum; ergo necesse est aliunde haurire certitudinem, sive à iudicio reflexo, ut Reflexivæ, sive ab ipsamet probabilitate, quæ est intransitivè, & per se certitudo non peccati, ut nos diximus. Addo me inter hos duos actus, *Fortè actus est contra Dei legem: Possibile est, ut hic actus sit contra Dei legem*, nullam videre differentiam, nisi materialem, qualis est inter actum, & potentiam; ergo si teneor vitare illum, teneor vitare alterum, nam actus supponit potentiam.

Ad 12. dico paritatem non esse ad rem; N. 83! aliud enim est, quod sæpe certi non sumus nos restituisse tentationibus vehementibus; aliud, quod nos certi non sumus de non peccato, dum liberè omnino, & deliberatè opinionem aliquam certo probabilem eligimus. Admitto primum, quod non est ad rem, & nego secundum. Addo ex non certitudine de resistentiâ tentationis unicè inferri, quod tunc sæpe non sumus certi de non peccato: quid autem ex hoc inferitur, nisi nos sæpe de non peccato certos non esse? quod verum est: non autem inferitur, quod ut sine peccato operemur, necesse non sit, ut certi simus de non peccato; dico enim hoc semper esse necessarium.

S E C T I O III.

Argumenta Palanci, P. D. Thyrsi, P. Munieſæ, Candidi, & aliorum.

§. I.

Argumenta Palanci.

S U M M A R I U M.

Quia in sequente minus probabilem dari non potest certitudo reflexa de honestate formali operis, n. 84.

Solvo, n. 85. 86.

Quia a nobis ad probabilitatem practicam innumera requiruntur, & plerumque implicat evidentiâ de probabilitate opinionis, n. 87.

Retorqueo, n. 88. 89.

Non est difficile invenire certò probabilem; & quæ talis sit, n. 90.

Confundit probabilitatem cum veritate, ib.

Satis, ut rationes probabiles appareant connexæ cum veritate objectivâ opinionis, n. 91.

Arguit, quia certitudo honestatis formalis excludit formidinem prudentem oppositi asserti.